

כתוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

(דף ט"ז ע"א) לַיַּעֲקֹב תְּרִיסַר שַׁבָּטִין, אֲשֶׁתְּכֶלֶל פְּלָא, פְּגוּנָא דְלַעֲיָלָא.

כַּד חָמָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדוּתָא סְגִיָּא דְהָאֵי עֲלָמָא תַּתָּא, דְאֲשֶׁתְּכֶלֶל פְּגוּנָא דְלַעֲיָלָא, אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּן בְּשָׂאֵר עַמּוּיָן, וַיִּשְׁתַּאֲר פְּגִימוּתָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין. מַה עָבַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טְלִיטְל לְכַלְהוּ מִהֲכָא לְהֲכָא, עַד דְנַחְתּוּ לְמַצְרַיִם, לְמִידַר דִּינִירִיהוּן בְּעַם קְנִישֵׁי קַדְל, דְמַבְזִין נְמוּסֵיהוּן, וּמַבְזִין לְהוּן לְאַתְחַתְנָא בְּהוּ, וְלֹא תַעֲרָבָא בְּהַדְרֵיהוּ, וְחֲשִׁיבוּ לְהוּן עַבְדִּין. גּוֹבְרִין גְּעֵלְוּן בְּהוּן, נִיקְבָּתָא גְּעֵלְוּן בְּהוּן עַד דְאֲשֶׁתְּכֶלֶל פְּלָא בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבִין כּוּד וּבִין כּוּד שְׁלִים חוּבָא דְשָׂאֵר עַמּוּיָן, דְכַתִּיב, (בראשית ט"ו) כִּי לֹא שָׁלֵם עוֹן הָאֲמוּרֵי עַד הַנֶּהָ. וְכַד נִפְקוּ, נִפְקוּ זַכָּאִין קַדִּישִׁין, דְכַתִּיב, (תהלים קכ"ב) שַׁבָּטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל. אַתָּא ר' שְׁמַעוֹן וּנְשֻׁקִיָּה בְּרִישֵׁיה, אָמַר לִיה קָאִים בְּרִי בְקִיּוּמָה, דְשַׁעֲתָא קִיּוּמָא לָהּ.

יְתִיב ר' שְׁמַעוֹן, וְר' אֶלְעָזָר בְּרִיה קָאִים וּמְפָרֵשׁ מְלִי דְרַזִּי דְחֲכָמְתָא, וְהוּוּ אֲנָפוּי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא. וּמְלִין מִתְבַּדְרִין וְטָאִסִין בְּרַקִּיעָא. יְתַבוּ תְרִין יוּמִין דְלָא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלֹא הוּוּ יַדְעִין אִי הוּוּ יִמְכָּא אוֹ לִילָא. כַּד נִפְקוּ, יַדְעוּ דְהוּוּ תְרִין יוּמִין דְלָא טַעְמוּ מִיַּדִּי. קָרָא עַל דָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שמות ל"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וְגו'. וְמַה אִי אֲנִן בְּשַׁעֲתָא חֲדָא כּוּד, מְשָׁה, דְקָרָא אֶסְהִיד בֵּיה, וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְגו', עַל אַחַת כְּפָה וְכַמָּה.

כַּד אַתָּא רַבִּי חֵיָּיא קָמִיה דְרַבִּי, וְסַח לִיה עוֹבְדָא, תְּוָה רַבִּי, וְאָמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבוּי, בְּרִי, ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי אַרְיָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה אַרְיָא, וְלֹא ר' שְׁמַעוֹן כְּשָׂאֵר אַרְיִוּתָא, עָלִיה כְּתִיב (עמוס ג') אַרְיָה שָׂאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'. וְמַה עֲלָמִין דְלַעֲיָלָא מְזַדְעָזְעִין מִיָּנִיה, אֲנִן עַל אַחַת כְּפָה וְכַמָּה. גְּבַרָא דְלָא גִזַּר תַּעֲנִיתָא לְעֲלָמִין עַל מַה דְשָׂאִיל וּבְעֵי, אֶלָּא הוּא גּוֹזַר, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיִים. קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזַר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל. וְהֵינּוּ דַתְנָן, מָאִי דְכַתִּיב, (שמואל ב', כ"ג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יְרֵאת אֱלֹהִים, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, צַדִּיק. דְאִיהוּ גּוֹזַר גְּזָרָה, וְהַצַּדִּיק מְבַטְלָהּ.

תְּנִן, אָמַר ר' יְהוּדָה, אִין לָהּ דְבַר בְּחִיבּוּתָא קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמוֹ תַפְלָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, וְאִף עַל גַּב דְנִיחָא לִיה, זְמַנִּין דְעָבִיד בְּעוֹתְהוּן, זְמַנִּין דְלָא עָבִיד.

תְּנִן רַבְּנָן, זְמַנָּא חֲדָא הוּוּ עֲלָמָא צְרִיכָא לְמַטְרָא, אַתָּא רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, וְגִזַּר אַרְבָּעִין תַּעֲנִיתָא, וְלֹא אַתָּא מַטְרָא, צְלִי צְלוּתָא, וְלֹא אַתָּא מַטְרָא. אַתָּא רַבִּי עֲקִיבָא, וְקָם וְצָלִי, אָמַר מְשִׁיב הַרוּחַ, וְנִשְׁבּ וַיִּקָּא, אָמַר וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וְאַתָּא מַטְרָא. חֲלַשׁ דְעֵתִיה דְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר, אֶסְתַּפֵּל רַבִּי עֲקִיבָא בְּאֲנָפוּי.

קָם רַבִּי עֲקִיבָא קָמִי עַמָּא וְאָמַר, אֲמִשׁוּל לָכֶם מְשָׁל, לְמַה הַדְבַר דּוּמָה, רַבִּי אֶלִיעֶזֶר דְמִי לְרַחֲמָא דְמַלְפָּא, דְרַחֲמִים לִיה יְתִיר, וְכַד עָאֵל קָמִי מַלְפָּא, נִיחָא לִיה, וְלֹא בְעֵי לְמִיתָן לִיה בְּעוֹתִיה בְּבַהֲלוּ, כִּי הִיכִי דְלָא לִיתְפָּרֵשׁ מִיָּנִיה, דְנִיחָא לִיה דְלִישְׁתַּעֵי בְּהַדְרֵיה. וְאַנָּא דְמִי לְעַבְדָּא דְמַלְפָּא, דְבָעָא בְּעוֹתִיה קָמִיה, וְלֹא בְעֵי מַלְפָּא דְלִיעוּל לְתַרְעֵי פְלַטְרִין, וְכַל שְׁכַן דְלִישְׁתַּעֵי בְּהַדְרֵיה, אָמַר מַלְפָּא, חֲבוּ לִיה בְּעוֹתִיה בְּבַהֲלוּ, וְלֹא לִיעוּל חֲבָא. כַּד רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אִיהוּ רַחֲמָא דְמַלְפָּא, וְאַנָּא עַבְדָּא,

וּבְעֵי מַלְכָּא לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַדְיָה כֹּל יוֹמָא, וְלֹא יִתְפָּרֵישׁ מִנִּיהּ. וְאַנָּא, לֹא בְּעֵי מַלְכָּא דְּאֵיעוּל תְּרַעֵי
דְּפִלְטָרִין. נַח דְּעַתִּיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אָמַר לִיהּ, עֲקִיבָא, תָּא וְאִמָּא לָךְ מַלְתָּא, דְּאַתְחֻזָּיא לִי בְּחַלְמָא הַאי פְּסוּקָא, דְּכַתִּיב, (ירמיה ד')
וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְּעַדָּם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. תָּא חֲזִי, תְּרִיסַר
טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְּכָא) עָאֵל הַהוּא דְּלָבִישׁ חוּשְׁנָא וְאַפּוּדָא, וּבְעָא מִן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִיחָם
עַל עֲלָמָא וְעַד הָאֵינְדָּא תְּלֵי אִיהוּ. אִי חֲכִי אִמָּאי חֲלַשׁ דְּעַתִּיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוּם בְּנֵי נָשָׂא,
דְּלֹא יַדְעִין בְּהַאי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תְּמַנֵּי סְרֵי טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְּכָא) עֲלָאִין, עָאֵלִין נְשַׁמְתָּהוּן דְּצַדִּיקָא, וְאַרְבַּעִין
וּתְשַׁעָה רִיחִין סְלָקִין (דף ט"ו ע"ב) בְּכָל יוֹמָא, עַד הַהוּא אַתְרֵי דְּאַתְקַרֵּי עַדּוֹ, הִי לְקַבֵּל דָּא, אַתְיָהִיבַת
אוּרִייתָא, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין פָּנִים טָמָא, וּבְתַשְׁעָה וְאַרְבַּעִין פָּנִים טָהוֹר. תַּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין אַתְנוּן
בְּשַׁמְהוֹן דְּשַׁבְטֵי. תַּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין לְקַבְלָא אוּרִייתָא. תַּשְׁעָה וְאַרְבַּעִין יוֹמִין קַדִּישִׁין עֲלָאִין
(עֲבִידוֹ) קְיָמִין, לְמִיטַל רְשׁוּתָא בְּכָל יוֹמָא מֵאַבְגִּין וְהִירִין, דְּגַלְיָפָאן בְּהַהוּא חוּשְׁנָא.

וְהַהוּא דְּלָבִישׁ חוּשְׁנָא, יְתִיב בְּכַרְסָא קַדִּישָׁא יְקִירָא, דְּאַרְבַּע סַמְכִין קְיָמִין מִסְתַּכְּלִין בְּחוּשְׁנָא,
עַל מִימְרֵיהּ עָאֵלִין, וְעַל מִימְרֵיהּ נְפָקִין, וְקָפָן עֵינִין וּמִסְתַּכְּלִין לְעֵילָא, חֲמָאן צִיצָא, דְּלָהִיט בְּשִׁית
מָאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבָר, וְשַׁמָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, גְּלִיף עֲלוֹי, מְזַדְעֻזְעוֹן וּמִתְחַלְחֵלָן. קְטִירֵי בְּסִטְרוֹי דִּימִינָא
קַדִּישָׁא, דְּשַׁמָּאֵלָא נְטִיל בִּידוֹי סַמְכֵי שַׁמָּא, עֲלִיל לֹון, וְגַלִּי לֹון. תְּדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה ל"ד) וְנִגְלוּ
כַּסְפֵּי הַשָּׁמַיִם.

אָמַר לִיהּ רַבִּי עֲקִיבָא מְהוּ דְּכַתִּיב (שיר השירים ו') אֵל גִּנַּת אֶגְזוֹ יַרְדֵּנִי. אָמַר לִיהּ תָּא חֲזִי, הַהוּא
גִּנַּתָּא נְפָקָא מְעַדּוֹ, וְדָא הִיא שְׂכִינְתָּא. אֶגְזוֹ: דָּא הִיא רְתִיבָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, דְּאֵינּוּן אַרְבַּע רִישִׁין
דְּנַהֲרִין, דְּמִתְפָּרְשִׁין מִן גִּנַּתָּא, בְּהַאי אֶגְזוֹא, דְּאֵינּוּן אַרְבַּע רִישִׁין קַדִּישִׁין לְגוֹ. וּמָאִי דְּאָמַר יַרְדֵּנִי,
כְּמָה דְּתַנּוּ, יַרְדֵּי פְּלוּנֵי לְמַרְכָּבָה.

אָמַר לִיהּ ר' עֲקִיבָא, אִי חֲכִי, הָוָה לִיהּ לְמִימַר, לְאַגּוּז יַרְדֵּנִי, מְהוּ אֵל גִּנַּת אֶגְזוֹ יַרְדֵּנִי. אָמַר לִיהּ,
מִשּׁוּם דְּהִיא שְׂבָחָא דְּאַגּוּזָא. מְהוּ אֶגְזוּא, טְמִירָא וְסִתְיָמָא מְכַל סְטְרוֹי, בְּדָ רְתִיבָא דְּנְפָקָא מִגִּנַּתָּא,
סִתְיָמָא מְכַל סְטְרוֹי. מְהוּ אֵינּוּן אַרְבַּע קְרִישִׁין הִי בְּאַגּוּזָא, מִתְחַבְּרָן בְּהַאי גִּיסָא, וּמִתְפָּרְשִׁין מְהַאי
גִּיסָא. בְּדָ רְתִיבָא, מִתְחַבְּרָן בְּאַחַדוּתָא בְּחַדוּתָא בְּשַׁלְיָמוּתָא (בְּשַׁלְיָמוֹ), וּמִתְפָּרֵשׁ כֹּל חַד בְּעַבְרוֹי,
עַל מְהוּ דְּאַתְמַנֵּי תְּדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ב') הוּא הַסּוּבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ חַחֻילָה הוּא תְּהוֹלֵךְ
קַדְמַת אֲשׁוּר, וְכֵן בּוּלָם.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַאי לְכַלּוּכָא דְּהִיא בְּקַלִּיפוֹי דְּאַגּוּזָא, לְמָאִי רְמִיזָא. אָמַר לִיהּ, אַתְּ עַל גַּב
דְּאוּרִייתָא לֹא גַלִּי לִיהּ, בְּהַאי גַלִּי.

תָּא חֲזִי, (ס"א שְׁקָדִים), מְנַהֵן מְרִירָן, וּמְנַהֵן מְתִיקָן, וְרְמִיזָא אֵית לֹון, אֵית מְאִרֵי דְּדִינָא קְשִׁיא, וְאֵית
מְאִרֵי דְּשִׁירוּתָא, אָבֵל כֹּל רְמִיזָא דְּגַלִּי בְּאוּרִייתָא חֲזִינָן דְּדִינָא חֲוִי, וְחֲכִי הָוָה לְיִרְמִיָהוּ, אַחֲזוּ לִיהּ

בְּדִינָא, דְּכְתִיב, (ירמיה א') מִקֵּל שִׁקְד אֲנִי רוּאָה. מָאֵי שִׁקְדִים מִמֶּשֶׁ. וְכֵן בְּמִטָּה אַחֲרָן, (במדבר י"ז) וַיִּגְמֹל שִׁקְדִים. וּמִן תִּיבוּתָא מִמֶּשֶׁ, אֲשַׁתְּמַע, דְּהוּא דִּינָא קִשְׁיָא. דְּכְתִיב, (דניאל ט') וַיִּשְׁקֹד הו' עַל הָרְעָה. וְכֵן (ירמיה א') שִׁקְד אֲנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן פּוֹלָם. אָמַר לִיה ר' עֲקִיבָא, מִשְׁמַע פֶּל מַה דְּעֵבַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִילָף מִנִּיהַ חֲכָמְתָא סְגִיָּא, דְּכְתִיב, (משלי ט"ז) פֶּל פִּעַל ה' לִמְעַנְהוּ. ר' אֶלְעָזָר אָמַר מִהָבָא, דְּכְתִיב, (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת פֶּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַחֲנִנָּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ מְאֹד. לְמִילָף מִנִּיהַ חֲכָמְתָא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאֵי דְכְתִיב, (קהלת ז') גַּם אֶת זֶה לְעַמֶּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּגוֹנָא דְרִקִּיעָא, עֵבַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, וְכִלְהוּ רְמִיזָא לְמַה דְלַעֲיָלָא. דְּכַד הָוָה חָמִי ר' אַבָּא, חַד אֵילָנָא, דְאֵבִיָּה אֲתַעֲבִיד עוֹפָא דְפָרַח מִנִּיהַ, הָוָה כְּבִי וְאָמַר, אִי הוּוּ בְּנֵי נְשָׂא יַדְעִי לְמֵאֵי רְמִיזָאן, הוּוּ מְבַזְעָן מִלְּבוּשֵׁיהוֹן עַד טְבוּרֵיהוֹן, לְמֵאֵי דְאֲתַנְשִׁי חֲכָמָה מִנְהוֹן. פֶּל שְׁפֵן בְּשָׂאָר מַה דְּעֵבַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא.

כְּדָאָמַר ר' יוֹסֵי, אֶלְנִין, אֵינִין דְאֲתַחֲזִי מִנְהוֹן חֲכָמְתָא, כְּגוֹן חֲרוּבָא, דְקַל, פִּסְתוּקָא, וְכַדוּמָה לִזֵּן, כְּלָהוּ בְּחַד רְכִיבָא (רַמִּיבָא) אֲתַרְכָּבוּ. פֶּל אֵינִין דְעֵבְדִין פִּירִין, פֶּר מִתְפּוּחִין, רָזָא חֲדָא אֵינִין, פֶּר שְׁבִילִין דְאֲתַפְרָשֵׁן.

פֶּל אֵינִין דְלָא עֵבְדִין פִּירִין, וְאֵינִין רְבָרְבִין, פֶּר מְעַרְבִין דְנַחֲלָא, דְאֵית לְהוּ רָזָא בְלַחֲוֹדִי כְּגוֹנָא דְלַעֲיָלָא, מַחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ, וְכֵל חַד מֵאֵינִין דְאֵינְהוּ זוּטְרִי, פֶּר מֵאֲזוּבָא, מֵאֵימָא חֲדָא אֲתַלִּידוּ.

פֶּל עֲשָׁבִין דְאַרְעָא, דְאֲתַמְנִי עֲלֵיהוֹן רְבָרְבִין תְּקִיפִין בְּשִׁמְיָא. פֶּל חַד וְחַד רָזָא בְלַחֲוֹדִי, כְּגוֹנָא דְלַעֲיָלָא, וּבְגִין כַּד פְּתִיב, (ויקרא י"ט) שְׂדֵה לֹא תִזְרַע פְּלֵאִים. דְּכֵל חַד וְחַד עָאֵל בְּלַחֲוֹדִי, וְנִפְיָק בְּלַחֲוֹדִי, חֲדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב ל"ח) הִידְעַתְּ חֻקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשְׁמַע מִשְׁטָרוֹ בְּאַרְצֵי. וְכְתִיב

